

Cesja cicha w transakcjach finansowania

– kwestie praktyczne na gruncie art. 512 k.c.

Przelew wierzytelności jest zabezpieczeniem powszechnie stosowanym w transakcjach finansowania, niezależnie od rodzaju transakcji i sektora działalności kredytobiorców. Przedmiotem przelewu są najczęściej wierzytelności z tytułu umów ubezpieczenia, pożyczek wewnątrzgrupowych, a także wierzytelności wobec szeroko rozumianych kontrahentów kredytobiorcy, związane z prowadzoną przez niego działalnością. W odniesieniu do tej ostatniej grupy zdarza się, że kredytobiorcy nie chcą ujawniać wobec dłużników-kontrahentów, że dokonali przelewu wierzytelności na bank. W obrocie takie zabezpieczenie określa się jako „cesję cichą”.

WERONIKA GROSKREJC

W polskim porządku prawnym do dokonania przelewu wierzytelności zasadniczo nie jest wymagana zgoda dłużnika. Wyjątkiem jest sytuacja, w której wymóg uzyskania zgody został zapisany wprost w umowie. W braku *pactum de non cedendo* przelew dokonany bez wiedzy dłużnika jest ważny i skuteczny. Ponieważ w momencie dokonania przelewu wierzytelności przechodzą z cedenta na cesjonariusza, dłużnik niepoinformowany o przelewie spełni świadczenie na rzecz nieuprawnionego (cedenta) zamiast na rzecz nowego wierzyciela (cesjonariusza). W tej sytuacji dłużnikowi działającemu w dobrej wierze przysługuje ochrona przed żądaniem ponownego spełnienia świadczenia przez nowego wierzyciela. Zgodnie z art. 512 k.c., dopóki zbywca nie zawiadomił dłużnika o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela **ma skutek względem nabywcy**, chyba że w chwili spełnienia świadczenia dłużnik wiedział o przelewie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a poprzednim wierzycielem.

Powołany przepis, choć korzystny dla dłużników, generuje problemy natury prawnej i praktycznej po stronie cesjonariuszy. Wybrane z nich, najczęściej pojawiające się w transakcjach finansowania z udziałem przedsiębiorców, zostały omówione poniżej.